

श्री कुलजम सरूप

निजनाम श्री कृष्णजी, अनादि अछरातीत ।
सो तो अब जाहेर भए, सब विध वतन सहीत ॥

★ खटरूती ★

वरखा रूत - राग मलार

मारा वालाजी रे वल्लभ, कहूं एक विनती रे ।
मारा करम तणी रे कथाय, सुणो मारी आप वीती रे ॥१॥
वाला आवयो ते मास असाढ, के रूत मलारनी रे ।
जाणूं करी रे वालासूं विलास, लेसूं लाण^१ आधारनी रे ॥२॥
मारी जोगवाई^२ हुती जेह, सुफल थासे आवारनी रे ।
जाण्यूं आवी माया मांहे, भाजसूं हाम^३ संसारनी रे ॥३॥
वरखा रूते करमे काढी वदेस, अवगुण हुता अपार रे ।
हवे एणे समे धणी विना, लेसे कोण सार^४ रे ॥४॥
वाला वरसे ते मेघ मलार, वीजलडीना^५ साटका^६ रे ।
मूने वालाजी विना आ रूत, लागे अंग झाटका रे ॥५॥
मोरलिया करे रे किंगोर^७, सुणीने गरजना रे ।
मारो जीव आकुल व्याकुल थाय, सुणी स्वर कोयलना रे ॥६॥

मूने केम करी रैणी जाय, वपैया पिउ पिउ लवे^१ रे ।
 सुंदरी कहे आवार, तेडो चरणे हवे रे ॥७॥
 निस दिवस दोहेली^२ थाय, पिउजी विना अंगना रे ।
 मांरुं कालजडूं रे कपाय^३, मारा वालाजी विना रे ॥८॥
 अचके^४ वा वाए, उछले वन वेलडी रे ।
 हूं तो वालाजी विना रे वदेस, झुंरुं^५ छूं एकली रे ॥९॥
 मारी वेहेली^६ ते लेजो सार, वालानी हूं विरहणी रे ।
 मूने दिवस दोहेला जाए, वसेके रैणी रे ॥१०॥
 इंद्रावती कहे अवगुण, विसारो अमतणा रे ।
 में जे कीधां रे अपार, वालाजीसूं अति घणा रे ॥११॥
 हवे वादल मलियारे मलार, सोभा लिए वनराय रे ।
 रूचियो ते वरसे मेह, तेडी^७ भीडो^८ अंगनाय रे ॥१२॥
 धरा^९ ए कीधो सिणगार, डूंगरडा^{१०} नीलया रे ।
 एणी रूते रे आधार, करो सीतल काया रे ॥१३॥
 मारी वेहेली ते लेजो सार, नहीं तो जीव चालसे रे ।
 पछे आवीने लेजो सार, काया पडी हसे^{११} रे ॥१४॥
 मारा अवगुण घणां रे अनंत, पण छेह^{१२} केम दीजिए रे ।
 एणे वचने इंद्रावती अंग, वालो तेडी लीजिए रे ॥१५॥

॥प्रकरण॥१॥चौपाई॥१५॥

॥ सरद रूत ॥ - राग सामेरी

सरदनी रूत रे सोहामणी रलियामणी^{१३}, मूने वाला जी विना केम जाए हो वालैया ।
 हूं रे वदेसण ना पिउजी, मूने खिण वरसां सो थाय, हो वालैया ॥१॥
 वालाजी रे डोहलाते^{१४} जल वही गया, हवे आव्या ते निरमल नीर ।
 पिउजी विना हूं एकली, ते तां केम राखूं मन धीर ॥२॥

१. बोले । २. कठिन । ३. कटता है । ४. रूक रूक के । ५. तरस रही हूं । ६. जल्दी । ७. बुलाकर । ८. मिलो ।
 ९. पृथ्वी । १०. पर्वत । ११. होगी । १२. जुदायगी । १३. रमणीय । १४. गंदा ।

वालाजी रे वन छाह्युं दुम^१ वेलडी, हवे धणी तणी आवार ।
 हूं रे वदेसण ना पिउजी, मूने चरणे तेडो आधार ॥३॥
 वालाजी रे नीझर जल रे डूंगर झरे, नदी सर भरिया निवाण^२ ।
 पण एक जल वालाजी विना, मारा विलखंता सूके प्राण ॥४॥
 वालाजी रे जीव मारो मूने दहे, अंग ते उपजे दाझ ।
 अवगुण मारा छे अति घणा, तमे रखे मन आणो राज ॥५॥
 वालाजी रे श्रावण मासनी अष्टमी, कांई कृष्ण पखनी जेह ।
 मूने ए रैणी^३ वालाजी विना, घणूं दोहेली^४ गई तेह ॥६॥
 वालाजी रे एम तमे मोसूं कां करो, मारा हो प्राणनाथ ।
 आवी करूं तमसूं गुझडी, मारी वीतकनी जे वात ॥७॥
 वालाजी रे अष्टमी भादरवा तणी, कांई सुकल^५ पखनी रात ।
 ए रैणी रूडीय^६ छे, मारा जनम संघाती^७ साथ ॥८॥
 वालाजी रे में तां एम न जाण्युं, जे मोसूं थासे एम ।
 जो हूं जाणूं करसो विरहणी, तो कंठ बांहोंडी टालूं^८ केम ॥९॥
 वालाजी रे भादरवा मासनी चतुरदसी, कांई अति अजवाली थाय ।
 एह समे नव साचव्यो^९, मांरूं तरवारे अंग तछाय^{१०} ॥१०॥
 वालाजी ए रैणी रे सिधाविया, वालो पोहोंता ते धाम मंझार ।
 एणे समे मूने एकली, तमे कांय राखी आधार ॥११॥
 वालाजी रे तमे तो घणुंए जणावियुं, पण में नव जाण्युं हूं अधम ।
 जो हूं जाणूं थासे एवडी^{११}, तो तमने मूकूं केम ॥१२॥
 वालाजी रे चतुरदसी आसो तणी, कांई ब्रह्मांड थयो प्रकास ।
 ए रजनी^{१२} मूने एकली, तमे कांय मूकी निरास ॥१३॥
 वालाजी रे पूनम रात नो चांदलो, कांई वन सोभे अपार ।
 रासनी रातनो ओछव, मूने कां न तेडी आधार ॥१४॥

१. लता । २. सीमा तक । ३. रात । ४. कठिन । ५. उजाला । ६. भली । ७. संगी । ८. छोड़ूं । ९. संभाला ।
 १०. छीलना । ११. ऐसी । १२. रात ।

वालाजी रे अवगुण मारा छे अति घणा, तमे रखे मन आणो धणी ।
 विरहणी कहे मूने तम विना, अम ऊपर थई छे घणी ॥१५॥
 वालाजी रे विनता विरहणी केम कीजिए, एवडो न कीजे रोष ।
 जो जीव देह मूकी चालयो, तमे त्यारे थासो निरदोष ॥१६॥
 हवे चित आणी चरणे तेडजो, विरहणी टालो आधार ।
 एणे वचने इंद्रावतीने, वालो तेडी लेसे तत्काल ॥१७॥

॥प्रकरण॥२॥चौपाई॥३२॥

॥ हेमंत रूत (कार्तिक - मगसर) ॥ - राग सिंधुड़ा

रूतने आवी रे वालैया हेमनी, मेघलियो^१ गयो पोताने घेर आप ।
 रूतने सीतल रे लागे मूने दोहेली^२, हवे मूने कां न तेडो प्राणनाथ ॥१॥
 अंबरियो^३ ने थयो रे वालाजी निरमलो, वादलियो गयो पोताने घेर ठाम ।
 हजी न संभारो रे वाला तमे विरहिणी, कां न भाजो रे रूदयानी हाम ॥२॥
 हो दरसण ने दीजे रे वालैया दया करी, आ रूत में न खमाय^४ ।
 जुओने विचारी रे वालैया जीवसूं, कालजडूं मारूं मांहे कपाय^५ ॥३॥
 नैणाने तरसे रे वालाजी ने निरखवा^६, श्रवणा तरसे वाणी रसाल ।
 वाचाने^७ तरसे रे वालाजी सूं वातडी, जाणूं करी काढूं रूदयानी झाल^८ ॥४॥
 अंगने तरसे रे वालाजीने भेटवा^९, जीव तरसे जोवा मांहेली जोत ।
 जो पेहेलूं ने जाणूं रे मोसूं थासे एवडी, तो निध हाथ आवी केम खोत ॥५॥
 साथने मेली बेठो छो ज्यारे सामटा^{१०}, त्यारे अम विना तमने केम सुहाय ।
 मूने रे मारा वालैया तम विना, पल ने प्रले काल जेम थाय ॥६॥
 अवगुण मारा रे वाला अति घणा, धणी विना केहेने कहूं मारा श्रीराज ।
 वालाजी विना रे अंग अगनी बले, देह मांहे उपजे रे दाझ ॥७॥
 वन ने छाहूं रे वाला दुम वेलडी, सीतल धराने^{११} सीतल वाए ।
 सीतल जलने सीतल छांहेडी, पण मारे अंग लागे अति दाहे ॥८॥

१. बादल । २. कठिन । ३. आकाश । ४. सहन । ५. कटे । ६. देखने को । ७. जवान । ८. अग्नि । ९. मिलने को ।

१०. इकड़ा । ११. पृथ्वी ।

हो दाइ ने भाजो रे वाला मारा अंगनी, जेम मूने थाय करार^१ ।
सुंदर धणी रे सोहामणां, विरह न खमाए जीवना आधार ॥९॥
अण ने जाण्या रे दुख अनंत सह्या, पण जाण्युं दुख केम खमाय ।
वालाजी विना रे हवे जे घडी, ते ता जीवने कठण घणूं जाय ॥९०॥
विखम^२ विरह रे वालैया आ रूतनो, ते ता सुखम थाए मले जीवन ।
हवे ने कहो रे वालैया तेम करूं, जीव दुख पामे रे मन ॥९१॥
दीपनो^३ मेलो रे ओछव अति भलो, जिहां सिणगार करो धणी सर्व साथ ।
एणे रे समे वाला मूने तेडजो, जेम आवीने मलूं मारा प्राणनाथ ॥९२॥
साथ ने सुणो रे कहूं एक वातडी, धणी मुने देता केटलूं मान ।
ए सुख मांहेथी काढी करी, करमे दीधूं ततखिण राण^४ ॥९३॥
रणवगडामां^५ साथ हूं एकली, विलखूं रात ने दिन ।
जो कोई मानो तो कहे इंद्रावती, रखे कोई करो भारे करम ॥९४॥
आ वस्ती वसे रे सुंदर सोहामणी, धणी बेठा नौतनपुरी मांहे ।
एहज पुरी मांहे अमें रहूं, पण करमे न दिए मेलो क्यांहे ॥९५॥
अनेक विधे रे साथ हूं विलखती^६, पण मेलो न थाए एक खिण ।
ए अचरज तमे जुओ साथी, करम तणां रे ए छे गुण ॥९६॥
वलीने वसेके रे वज्रलेपणा, मारा जेम करजो मा कोय ।
एहज पुरी मांहे अमें रहेता, रणवगडा जुओ केम होय ॥९७॥
एणे सर्वे वज्रलेपणा, दुखने दीठा रे अनेक ।
हवे ने वालाजी रे दया करो, तो टले मारा वज्रलेप ॥९८॥
दयाने रखे तमे विसारो, इंद्रावती अलवी रे थाय ।
एणे वचने वालोजी तेडसे^७, अंगना आवीने लागसे पाय ॥९९॥

॥प्रकरण॥३॥चौपाई॥५१॥

॥ सीत रूत (मगसर-पोस)॥ - राग धनाश्री

सीत रूत पिउजी तम विना, मूने अति अलखामणी^१ थाय ।
वाए रे उतर केरो वायरो^२, ते तां मारे तरवारे घाय ॥१॥
हो टाढी ने रूत रे वालाजी सीतनी, टाढी^३ ने भीनी थाय रात ।
एणी रूते केम विसारिए, अरधांग तमारी प्राणनाथ ॥२॥
सीत रूते जल जोनी जामिया, तमे हजिए^४ न ल्यो मारी सार ।
जीवने काया नहीं तो मूकसे^५, ते तमे जोसो निरधार ॥३॥
दुःखने दोहेला^६ घणां भोगव्या, पण विरह दुःख में न खमाय ।
जीवडो रूए निस दिन पिऊ विना, आंसूडा ते अंग न माय ॥४॥
जल ने सीतल नेणे वही गया, हवे अगिन थई अति जोर ।
निस्वासा^७ जेम धमण धमे, बलतो^८ जीव करे रे बकोर^९ ॥५॥
एवी टाढी^{१०} रूते रे दंतडा खडखडे^{११}, अंग चामी चरमाय ।
एकने पिउजी तम विना, कई कई आवटणी^{१२} थाय ॥६॥
सीत रूते पत्र जेम हारव्या^{१३}, जेम वसंत विना वनराय ।
रंग ने रूप रूत हरी लिए, पछे सूकीने भाखरिया^{१४} थाय ॥७॥
आ रूतें अगनी जोर बले, वाएने अगिन टाढी वाए ।
हेमने^{१५} पडे रे बले सर्व वनस्पति, वलीने वसेके दाझे दाहे ॥८॥
तेम मारा जीवने तम विना, आ रूत एणी पेरे जाय ।
हवे रखे राखो खिण तम विना, हूं वली वली लागूं छूं पाय ॥९॥
ए रूत वाला मूने एम थई, हजी दया तमने न थाय ।
नौतनपुरी मेलो केम थासे, ज्यारे जीव निसरीने^{१६} जाय ॥१०॥
मायानो मेलो घणूं दुर्लभ, नहीं आवे ते बीजी वार ।
रखे जाणे माया मेलो न थाय, ते माटे करूं छूं पुकार ॥११॥

१. दुखदाई । २. पवन । ३. ठंडी । ४. अभी भी । ५. छोड़ेगी । ६. कठिन । ७. आह । ८. जलना । ९. पुकार ।
१०. ठंडी । ११. बजना । १२. मुसीबते । १३. झरना । १४. सूखे पत्ते की भांति । १५. बर्फ । १६. निकल गया ।

मूं विरहणी नो विरह भाजजो^१, तमे छो दयावंत ।
 वलवलती करूं विनती, पछे आवसे ते मारो अंत ॥१२॥
 वेल^२ थासे जो ए वातनी, ते ता दुख करसो निरधार ।
 जो जीव काया मूकी चालसे, पछे करसो कायानी सार ॥१३॥
 जीवने निसरता घणूं सोहेलूं, कांई दुख ना उपजे लगार ।
 पण विमासी^३ जो विचार करूं, तो माया मेलो केम छाडूं आधार ॥१४॥
 हवे कृपाने सागर तमे कृपा करो, जेम आवीने भीडूं अंग ।
 मूं विरहिणीना रे वालैया, मूने तेडीने रामत करो रंग ॥१५॥
 जो तमे भीडो जीवने जीवसूं, तो भाजे मारा अंगनी दाहे ।
 जीव थाय मारो सकोमल, जेम वसंत मौरे वनराए ॥१६॥
 वसंत आवे वन विलम करे, मारो जीव मौरे तत्काल ।
 मूने जेणी खिणें वालोजी मले, हूं तेणी खिण लऊं रंग लाल ॥१७॥
 जेम रंग लिए रे ममोलो^४, मेह बूठे^५ तत्काल ।
 तमने मले हूं रंग एम लऊं, इंद्रावती ना आधार ॥१८॥
 इंद्रावती आयत^६ करे, मलवाने उलास ।
 एणे वचने वालोजी तेडसे^७, जइ करसूं वालाजी सों विलास ॥१९॥

॥प्रकरण॥४॥चौपाई॥७०॥

॥ रूत वसंतनी (फागुन - चैत) ॥ - राग वसंत

रूतडी आवी रे मारा वाला, वसंत रूत रलियामणी^८ ।
 तम विना मारा धणी धामना, लागे अलखामणी^९ ॥१॥
 तमे पडदा पाछा कीधां पछी, वली आवी ते आ वसंत ।
 ते पछी तमसूं रमवानी, लागी छे खरी मूने खंत^{१०} ॥२॥
 हवे ततखिण तेडजो मारा वाला, आ रूत एकला न जाय ।
 धणी विना कामनी घणूं कलपे, रोता ते वाणू^{११} वाय ॥३॥

१. मिटा दो । २. देरी । ३. चिंतन । ४. वीर बहूटी । ५. पड़ते ही । ६. चाहना । ७. बुलायेगें । ८. सोहावनी ।

९. दुखदाई । १०. चाहना । ११. प्रातःकाल ।

दिन दोहेला^१ जाय घणूं मूने, वली वसेके वसंत ।
 ते तमे जाणो छो मारा वाला, जे विध जीव ने वहंत^२ ॥४॥
 रूत मांहे रूत वसंत घणूं रूडी, जेमा मौरे वनराय ।
 विध विधना रंग लेरे वेलडियो, वनतणे कंठडे वलाय^३ ॥५॥
 एणी रूते एकलडी मूने, केम मूको छो प्राणनाथ ।
 जीव सकोमल कूपल मेले, रमवा स्यामलियाने साथ ॥६॥
 अमृत वा वाए वसंतनो, लेहेरो लिए वनराय ।
 ए रूत देखी जीवन विना, ते मारे जीवे न खमाय ॥७॥
 हवे केही विध करूं रे वाला, तमे कां थया मोसूं एम ।
 मूने मेली एकलडी, तमे बेससो करारे^४ केम ॥८॥
 जो अनेक अवगुण होय मारा, तोहे तमे लेसो सार ।
 अमे कलपतां तमे दुखासो, ते नेहेचे जाणो निरधार ॥९॥
 में मारा करम भोगवतां, दीठां ते दुख अति घणां ।
 पण मारा दुख देखी तमे दुखाणा^५, मूने ते दुख साले^६ तम तणां ॥१०॥
 साथ मांहे आवी मारा वाला, अंतराय कीधी मोसूं एह ।
 आकार तमारो अम समोजी^७, दुख सुख देखे देह ॥११॥
 अंतरगत आवी मारा वाला, बेठा छो आकार मांहे ।
 आकार देह धर्युं मायानूं, ते माटे कोणे^८ न ओलखाए ॥१२॥
 ए आकार धरी अम मांहे, बेठा छो अंतरीख^९ ।
 पण केम छाना^{१०} रहो तमे अम थी, अमे तमारा सरीख^{११} ॥१३॥
 हवे में तमने दीठा जुगते, ओलखिया आधार ।
 ते माटे तमे तेडजो^{१२} ततखिण, मलो तो थाय करार ॥१४॥
 हुतासनी^{१३} नो ओछव अति रूडो, आवी रमूं अबीर गुलाल ।
 चोवा चंदन अनेक अरगजा, हूं छांटी करूं वालाजीने लाल ॥१५॥

१. कठिन । २. बीते । ३. लिपटना । ४. चैन से । ५. दुखी हुए । ६. खटकते हैं । ७. समान । ८. कोई भी ।

९. अंतरीक्ष, आकाश । १०. छुपे । ११. बराबर । १२. बुला लो । १३. होली ।

सुंदरसाथ मलीने रमिए^१, वालाजीसूं रंग अपार ।
लोपी^२ लाज रमूं हूं तमसूं, इंद्रावतीना आधार ॥१६॥
हवे वेहेली^३ ते तेडो मारा वाला, रमवा हरख न माय ।
सुंदर धणी मारा रे तमने, हूं आवीने जीतूं तेणे ताय ॥१७॥
इंद्रावती अरधांग तमारी, कलपे विना धणी धाम ।
एणे वचने ततखिण मूने तेडसे, मलीने भाजीस मारी हांम ॥१८॥

॥प्रकरण॥५॥चौपाई॥८८॥

॥ गरमी रूत (वैसाख-जेठ) ॥ - राग काफी धमार

वालाजी विना रूत ग्रीखम हो ॥ टेक ॥

रूत ग्रीखम वालाजी विना रे, घणूं दोहेली^४ जाय ।
पिउजी विना हूं एकली, खिण वरसां सो थाय ॥१॥
ग्रीखमनी रूत आवी रे वाला, वेलडियो सोहे वनराय ।
फूल फल दीसे रे अति उत्तम, एणी रूते वन सोहाय ॥२॥
घाटी छाह्या सोहे वननी, फूलडे रंग प्रेमल अपार ।
एणी रूते मारा वालैया, मूने तेडीने रमजो आधार ॥३॥
रमवाने जीव तरसे मारो, रूडी रमवानी आ रूत ।
खंत^५ खरी मलवानी तमसूं, लागी रही छे मारे चित ॥४॥
कोयलडी टहुंकार करे रे, सुडला^६ करे रे कलोल ।
एणी रूते हूं एकलडी, रोई नेंणा करूं रंग चोल^७ ॥५॥
वांदर मोर क्रीडे^८ वनमां, आनंद देखी वनराय^९ ।
एणे समे वालाजी विना, विरहसूं कालजडूं रे कपाय ॥६॥
भमरा मदया^{१०} करे रे गुंजार, लई फूलडे बहेकार^{११} ।
एणी रूते धणी धाम विना, घडी एकते केमे न जाय आधार ॥७॥

१. खेलिये । २. छोड़कर । ३. जल्दी । ४. कठिन । ५. चाहना । ६. तोता । ७. गहरा लाल । ८. खेल । ९. वन में ।
१०. मस्ती से । ११. सुगंध ।

एणी रूते अमने नव तेडो, तो जीव घणूं दुखी थाय ।
 दिन दोहेला घणुए निगमूं^१, पण रैणी ते कैमे न जाय ॥८॥
 कठणार्ई एवी कां करो वाला, हजी दया तमने न थाय ।
 बीजा दुख अनेक खमूं, पण धणीनो विरह न खमाय ॥९॥
 कलकले जीवने कांपे काया, करे निस्वासा निसदिन ।
 नैणे जल आवे निझरणां^२, कोई अखूट थया उत्पन ॥१०॥
 एक निस्वासे जीव निसरे, पण दुख खमूं छूं ते जुए विचार ।
 ते विनती करूं रे वाला, सुणो इंद्रावतीना आधार ॥११॥
 देखे जीव दुख घणूं दुर्लभ, मेलो धणीनो आवार ।
 श्री धाम मधे मेलो सदीवे, पण दुर्लभ मेलो संसार ॥१२॥
 नौतनपुरीमां धणी मलवाने, जीव न मूके काया ।
 धणीनो विछोडो घेर खिण नहीं, विछोडो मेलो मांहे माया ॥१३॥
 आ मेलो दुर्लभ ते माटे, नहीं आवे बीजी वार ।
 ते माटे जीव कलपे मारो, नौतनपुरी मलवा आधार ॥१४॥
 हवे न थाय मेलो श्री देवचंदजी सों, जो कीजे अनेक उपाय ।
 घरे मेलो अभंग छे, पण नौतनपुरी ए न थाय ॥१५॥
 सुंदर श्रीमुख वचन सांभरे, त्यारे जीवने कालजे लागे घाय ।
 पण चूकी अवसर जो हूं पेहेली, तो न आवे हाथ ते दाय ॥१६॥
 हवे कलकलीने कहूं छूं रे वाला, मूने तेडजो चरणे ।
 तेहेने छेह केम दीजिए रे वाला, जे आवी ऊभी सरणे ॥१७॥
 हवे विरह वीटी^३ विनता कहे, रखे खिण लावो वार ।
 अमने आवी तेडी जाओ, जेम लऊं लाभ मांहे संसार ॥१८॥
 आ मायानो मेलो दुर्लभ, जुओने विचारी मन ।
 लऊं लाभ मलीने तमने, जेम सहु कोई कहे धंन धंन ॥१९॥

अणजाण्युं धन गयुं रे अनंत, पण जाण्युं ते धन केम जाए ।
जे निध गई अचेत थकी, हूं दाझुं^१ ते तेणी दाहे ॥२०॥
इंद्रावती कहे आयत^२ करी, एक वार तेडो अमने ।
जेम उलट^३ करुं अति घणो, आवीने जीतुं तमने ॥२१॥
में अनेक वार जीत्यो रे आगे, तेतो जाणो छो चित मांहे ।
ते माटे मोसुं करो रे अंतर, पण नाठया न छूटसो क्याहे ॥२२॥
हूं जोर करीने ज्यारे आविस इहां, त्यारे तमे करसो केम ।
एणे वचने इंद्रावतीए, वालोजी कीधां छे नरम ॥२३॥
हवे ततखिण तेडवा धणी आवसे, वाले सांभलिया^४ समाचार ।
ए वचन सुणीने इंद्रावतीने, वालो रूदयासों भीडसे आधार ॥२४॥
॥प्रकरण॥६॥चौपाई॥११२॥

॥ अधिक मास ॥ - राग धनाश्री

सुणोने वालैया, कहूं मारी वीतक वात ।
आवडा^५ ने दुख तमे कां, दीधां रे निघात ॥१॥
रूत सघली रे हूं घणुं कलपी, पण वालैए न लीधी मारी सार ।
न जाणुं जीव मारो केम करी राख्यो, नहीं तो नव रहे निरधार ॥२॥
सनेह वालाजीनो संभारतां^६, एक निस्वासे^७ जीव जाए ।
पण ए न जाणुं तमे केही विध करीने, जीव राख्यो काया मांहे ॥३॥
ज्यारे जीव हुतो निद्रा मांहे, तेणो ते जुओ विचार ।
पण ज्यारे निद्रा उडाडी धणिए, त्यारे केम रहे विना आधार ॥४॥
आपोपूं ओलखावी करी, आप रह्या अंत्रीख ।
पडदा पाछा कीधां पछी, न जाणुं जीव राख्यो केही रीत ॥५॥
नहीं तो ए निध दीठां पछी, खिण एक अंतर न खमाय ।
विध सघली दीसे तम मांहे, ओवारणे^८ इंद्रावती जाय ॥६॥

खटरूत वालाजी रे वही^१ गयूं, तेना थया ते बारे मास ।
 एवडो विरह केम दीधो रे वालैया, तमने हजी^२ न उपजे त्रास^३ ॥७॥
 बार मासना पख चौवीस, तेना त्रणसे ने साठ दिन ।
 त्रणसे ने साठ वचे रात थई, तमे हजिए न सुणो वचन ॥८॥
 एक दिन रात मांहे साठ घडी, एक घडी मांहे साठ पाणीवल ।
 एक पाणीवल मांहे साठ पल थाय, तमे एवडा रूसणा^४ कीधां सवल ॥९॥
 वलीने वसेके अपर महिनो, अधको ते आव्यो जेठ ।
 हवे कसने पूरो कसोटिए, तमे पारखूं^५ लेओ छो मारू नेठ^६ ॥१०॥
 हूं अंग राखूं वालाजीसूं मलवा, नहीं तो ततखिण देऊं निवेड^७ ।
 वली मेलो न आवे नौतनपुरी ए, ते माटे करूं छूं जेड^८ ॥११॥
 वल्लभ तणो विरह में न खमाय, वलीने वसेके हमणां^९ ।
 प्रमोधपुरी^{१०} मांहे प्रबोध^{११} दीधो, हवे मनोरथ छे अति घणां ॥१२॥
 ते माटे हूं विरह सहूं छूं, जीव राखूं समझावी मन ।
 नौतनपुरी तमसूं मेलो करी, मारे सांभलवा छे श्री मुख वचन ॥१३॥
 जेणी रूते मूने कीधी परदेसण, वली ते आव्यो असाढ ।
 हजी विछोडो न भाजो रे वाला, जीवने थई वली वाढ^{१२} ॥१४॥
 वाढ वसेके थई जोरावर, ते ऊपर दीधूं वली लोण^{१३} ।
 अवगुण मारा तमे आण्या चितसूं, हवे खबर ते लेसे मारी कोण ॥१५॥
 मू विलखतां तमे दया न कीधी, हवे स्यो वांक काढूं तमारो ।
 दिन घणां हूं रहीस तम सांरूं, हवे जो जो तमे जोर अमारो ॥१६॥
 आ पोहोरो छे कठण एवो, तमे थई बेठा अलगां अवल ।
 कलकल्यानूं इहां काम नहीं, जीतिए पोताने बल ॥१७॥
 केड बांधीने ज्यारे कीजे उपाय, त्यारे तमे थाओ नरम ।
 आपोपूं ज्यारे नाखिए आंख मीची, त्यारे तमने आवे सरम ॥१८॥

१. चली । २. अभी । ३. डर । ४. नाराजगी । ५. परीक्षा । ६. पूरी । ७. निपटारा । ८. देरी । ९. अभी ।

१०. अखंड आनंद, सिध्दी प्राप्ती का स्थान । ११. यथार्थ ज्ञान । १२. रूकावट । १३. नमक ।

इंद्रावती कहे वली मनोरथ पूरजो, जो तमे राखो पोतानी लाज ।
ततखिण आवीने तेडी जाओ, जेम काढूं मारा रूदयानी दाझ ॥१९॥

॥प्रकरण॥७॥चौपाई॥१३१॥

खटरूती का कलस - राग प्रभाती

वचन वालाजीना वालेरा^१ रे लागे ।

मूने मीठरडा रे लागे, संभलाओ चरचा मीठडी वाण रे ।
वचन जे तारतम तणा रे, हवे नहीं मूकूं निरवाण रे ॥१॥
सुणिया जे सुंदर तणा रे, न मूकिए एह वचन रे ।
आटला दिवस में विचार न कीधो, नव लीधूं वचन नूं धन रे ॥२॥
घणा दिवस में न जाण्यूं मारा वाला, वचन तणी जे निध रे ।
जीवना नेत्र उघाडी^२ करीने, तमे दया करी मूने दिध रे ॥३॥
चरचा जे श्री मुख तणी, सुंदर वाण वचन रे ।
एना विचार मोसूं करो रे वाला, मोकलो^३ मेलीने मन रे ॥४॥
पेर पेरनी प्रीछवनी^४ करी रे, विध विधना कहो द्रष्टांत ।
वृज रास ने घर तणी, मूने कहो वीतक वृतांत^५ ॥५॥
आडीका^६ जे तमे कीधां मारा वाला, साथ मलवाने जेह ।
तेह तणो विचार करी रे, मूने जुगते प्रीछवो^७ वली एह ॥६॥
तारतम तणो विचार करो रे, पेहेलो फेरो थयो केही पेर ।
केणी पेरे^८ मनोरथ कीधां, जाग्या केही पेरे घेर ॥७॥
आणे फेरे अमे केम करी आव्या, अने तमे आव्या छो केम ।
तमे कोण ने तम मांहे कोण, मूने कहीने प्रीछवो वली एम ॥८॥
पोते प्रगट पधास्या छो, आडा देओ छो वृज ने रास ।
इंद्रावतीसूं अंतर कां कीधूं, तमे देओ मूने तेनो जवाब ॥९॥

१. प्यारे । २. खोलकर । ३. खुले । ४. समझाना, पहचान करना । ५. वर्णन । ६. चमत्कार । ७. समझाओ । ८. प्रकार ।

आपोपूं ओलखावी मारा वाला, दरपण^१ दाखो छो प्राणनाथ ।
 दरपणनूं सूं काम पडे, ज्यारे पेहेस्यूं ते कंकण^२ हाथ ॥१०॥
 मूने अमल मायानो जोर हुतो, तमे ते माटे कीधो अंतर ।
 हवे तमे पडदा टाल्या रे वाला, आप छपसो^३ केही पर ॥११॥
 आपोपूं ओलखावी करी रे, मूने दीधो वदेस ।
 अवगुण जे में कीधां मारा वाला, तेणी तमे हजी न मूको रीस^४ ॥१२॥
 मूने माया लेहेर हुती जोरावर, ते माटे कीधां अवगुणो ।
 अंध थको ज्यारे पडे रे कुआमां, त्यारे केहो वांक^५ तेहतणो ॥१३॥
 तमे केहेसो ज्यारे तारतम सांभल्यूं, त्यारे अंध केहेवाय केम ।
 तेह तणो पडउतर^६ दऊं, तमे सांभलो द्रढ करी मन ॥१४॥
 वचन सुण्यां ते ग्रह्या मन मांहे, जीवने मोहजल पूरी लेहेर ।
 तो दुख तमने देवंतां, जीवने न आव्यो वेहेर^७ ॥१५॥
 वली केहेसो जे निरदोष थाय छे, पण नथी थाती^८ निरदोष कांई हूं ।
 धणी सामी^९ बेसी आ मोहजलमां, लेखूं केणी विधे करूं ॥१६॥
 हवे ने कहूं ते सांभलो वाला, हूं विनता^{१०} वालाजी तमारी ।
 अवगुण जो अनेक होय मारा, तोहे तमे लेओ ने सुधारी ॥१७॥
 जे में तमसूं कीधां रे अवगुण, तेणी तमे वालो^{११} छो रीस ।
 आपोपूं ओलखावी करी, तमे दीधो मूने वदेस ॥१८॥
 एक पुरीमां आपण बेठा, मूने कीधी परदेस ।
 विरह तणी जे वातो मारा वाला, हूं तमने आवी कहेस ॥१९॥
 जे विरह तमे दीधो रे वाला, ते सिर ऊपर में सह्यो ।
 अवगुण साटे^{१२} तमे ए दुख दीधा, हवे पाड^{१३} केहेनो नव रह्यो ॥२०॥
 हवे हूं आविस तम पासे, तूं जाइस नाठो^{१४} क्याहें ।
 तें छेतरी^{१५} घणां दिन मूने आगे, ते वार बूठी^{१६} त्याहें ॥२१॥

१. शीशा । २. कडी, कंगन । ३. छिपोगे । ४. खार । ५. दोष । ६. जवाब । ७. दया । ८. होनी । ९. सामने ।
 १०. पत्नी । ११. निकालते हो । १२. बदले । १३. अहसान । १४. भागकर । १५. ठगा । १६. निकल गया ।

अंग उमंग न माये रे वाला, हवे तोसूं करूं केही पर ।
 पहेलूं अंग भीडीने दाझ भाजूं, पछे तेडी जाऊं मारे मंदिर ॥२२॥
 जिंहा लगे पाड^१ हुतो मारे माथे, तिहां लगे हुती ओसियाली^२ ।
 हवे मारी पेर जो जो रे वाला, हूं न टलूं तूंथी टाली ॥२३॥
 हवे हूं जीतूं तूने जोपे करी, में ओलखियो आधार ।
 में अनेक वार जीत्यो रे आगे, वलीने वसेके रे आवार ॥२४॥
 केही पेरे वाद^३ करीस तूं मोसूं, तूं छे म्हारो जाण्यो ।
 जिहां जेणी पेरे कहीस रे वाला, तिहां आवीस मारो ताण्यो^४ ॥२५॥
 जो एक पग पर राखूं तूने, तो हूं इंद्रावती नार ।
 दिन घणा तूं छपयो मोसूं, हवे नहीं छपी सके निरधार ॥२६॥
 हवे जेम नचवूं तेम नाचो रे वाला, आव्या इंद्रावती ने हाथ ।
 ते वसीकरण नी^५ दोरिए बांधूं, जेम देखे सघलो साथ ॥२७॥
 जोइए कौण मुकावे^६ जोरावर, ते कोय देखाडो नार ।
 मारे मंदिर थकी कोण मुकावसे, वस मारे आव्या आधार ॥२८॥
 जे कोई सुंदरी होय रे जोरावर, तेणे सीखवूं वसीकरण वात ।
 विध विधनी तेणे विद्या देखाडूं, जेणे वस थाय प्राणनो नाथ ॥२९॥
 देतां विद्या कोई जोर न दाखे, तो सखी बल करी मुकावसे केम ।
 इंद्रावतीने वस आव्या छो, हवे जेम जाणसे करसे तेम ॥३०॥
 सेवा कंठमाला घालूं तेह सनंधनी, पोपट^७ करूं नीलडे पांख ।
 प्रेमतणा पांजरा मांहे घाली, हूं थाऊं साख^८ ने द्राख^९ ॥३१॥
 हवे हूं कहीस तेम तूं करीस, मूने विरह दीधो अति जोर ।
 तोहे तें मारी खबर न लीधी, में कीधा घणा बकोर^{१०} ॥३२॥
 खार^{११} हवे ते हूं वालूं रे वाला, घणा दिन हुती रूदे झाल ।
 ज्यारे में तमने भीडिया^{१२} जीवसूं, त्यारे रूदे ठर्युं तत्काल ॥३३॥

१. अहसान । २. शरमिंदगी । ३. विवाद । ४. खिंचे हुए । ५. की । ६. छुड़ावे । ७. तोता । ८. पका आम । ९. अंगूर ।

१०. पुकार । ११. अग्नि । १२. मिले ।

जीव सकोमल कूपल काढ्या, खिण नव लागी वार ।
 फूले रंग फल फलिया रे, ततखिण रंगे रंग्यो विनता आधार ॥३४॥
 इंद्रावतीने एकांते हाथ आव्या, हवे जो जो अमारो बल ।
 ते वसीकरण करूं रे तमने, जेणे अलगां न थाओ नेहेचल ॥३५॥
 हवे अधखिण हूं अलगां न करूं, आतमाए लीधी आतम सूं बाथ^१ ।
 जीत्यो में तूने जोर करी, देखतां सर्व साथ ॥३६॥
 तेजसूं तेज करूं रे मेलावो, जोतने जोत छे भेला ।
 अंग सदीवे^२ छे रे एकठां, परआतम ने मेला ॥३७॥
 अनेक वासनाओं तमे ओलखिओ, पण में ओलख्यो धाम धणी ।
 तें मोसूं टाला घणुंए कीधां, पण में जीत्यो विध घणी ॥३८॥
 वासना सकलने तमे परखो छो, जोई सर्वे ना चेहेन^३ रे ।
 अंग ओलखी श्री धाम मधे, त्यारे देखो आंही ऊभी ऐन^४ रे ॥३९॥
 में तूने परख्यो पूरे चेहेनें, अंग ओलख्यूं हूं अरधंग ।
 में तूने जीत्यो सघली पेरे, श्री धाम धणी हूं अभंग ॥४०॥
 साथ सकलना वचन विचारी, चित्त ओलखो छो सर्वे जाण ।
 वचन पाधरा प्रगट कहे छे, जे पगलां भरियां प्रमाण ॥४१॥
 श्रीजीना वचन में विचारिया, निध लीधी वचनोनी सार ।
 विविध पेरे में तूने रे वाला, हूं जीती धाम धणी आधार ॥४२॥
 चौद भवन जे सुकजीए मथिया, वली पडदे मथिया ब्रह्मांड तीत ।
 तेहेनो सार तमे प्रगट करी रे, साथने दीधो रूडी रीत ॥४३॥
 ते मां सारहूं तमतणों मथिया, तेहेनो सार लीधो आधार ।
 हूं धणियाणी^५ श्री धाम धणीनी, में जीत्यो अनेक वार ॥४४॥
 हवे चरणे लागी अंग भीडी इंद्रावती, मूने मारे धणिए कीधी सनाथ ।
 मनना मनोरथ पूरण करी, वाले लीधी पोताने^६ साथ ॥४५॥

साथ हतो जे इंद्रावती पासे, वाले पूरी तेनी आस रे ।
सकल मनोरथ पूरण थया रे, फलिया ते रास प्रकास रे ॥४६॥

॥प्रकरण॥८॥चौपाई॥१७७॥

॥ अथ बारे मास ॥ ॥ सरद रूत ॥ - राग मलार

पिउजी तमे सरदनी रूते रे सिधाव्या^१, हारे मारा अंगडामां विरह वन वाव्या^२ ।
ए वन खिण खिण कूपलियो मूके, हां रे मारूं तेम तेम तनडूं सूके ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१॥

वाला हूं तो पिउ पिउ करी रे पुकारूं, पिउजी विना दोहेला^३ घणां रे गुजारूं ।
हूं तो दुखडा मांहे न माहेज मारूं, हूं तो निस्वासा अंग मां उतारूं ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥२॥

वाला मारा भादरवे ते नदी नाला भरिया, पिउजी निरमल जल रे उछलिया ।
वाला मारा गिर डूंगर^४ खलखलिया, पिउजी तमे एणे समे हजिए न मलिया ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥३॥

वाला तमे चालता ते चार दिनडा कह्या, हारे अमे एणी रे आसाए जोईने रह्या ।
वाला अमे वचन तमारा ग्रह्या, हवे ते अवध^५ ऊपर दिनडा गया ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥४॥

वाला मारा दिनडा आसोना आव्या, हारे घेर मेघलियो बारे रे सिधाव्या ।
हारे वन वेलडिए रंग सोहाव्या, पिउजी तमे एणे समे वृजडी कां न आव्या ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥५॥

वाला मारा एक वार जुओ वनडू आवी, हां रे चांदलिए जोत चढावी ।
वेलडिए वनस्पति रे सोहावी, एणे समे विरहणियो कां विलखावी ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥६॥

॥प्रकरण॥९॥चौपाई॥६॥

॥ हेमंत रूत (कार्तिक - मगसर) ॥ - राग मलार

वाला मारा हेमाले थी हेमरूत हाली^१, ए तो वेरण आवी रे विरहणियो ऊपर चाली ।
 वृजडी वीटी^२ रे लीधी वचे घाली, पिउजी तमे हजिए कां बेठा आप झाली^३ ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१॥

रे विरही तमे विरहणियो ने कां न संभारो, नंद कुंअर नेहडो छे जो तमारो ।
 वाला मारा दोष घणो रे अमारो, पिउजी तमे एणी विधे अमने कां मारो ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥२॥

वाला मारा कारत कियो अंगडा कापे^४, नाहोलिया^५ तारो नेहडो^६ वाले मूने तापे ।
 वाला मूने गुण अंग इंद्रियो रे संतापे, पिउजी विना दुखडा ते सहु मूने आपे ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥३॥

वाला मारा टाढली^७ ते सहुने वाय, हारे अम विरहणियोने अगिन न माय ।
 ऊपर टाढो वावलियो^८ धमण^९ धमाय, ए रूत मूने सूतडा^{१०} सूल^{११} जगाय ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥४॥

वाला महिनो मागसरियो मदमातो, ते तो अमने मारसे रे जोनी^{१२} जातो ।
 तारा विरहनी रेहेसे रे वेराट मां वातो, अम ऊपर एम कां नाखी^{१३} निघातो^{१४} ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥५॥

रे वाला मारा सियालो^{१५} सुखणियो^{१६} मागे, पिउजीना सुखडा मां सारी रात जागे ।
 वालाजीने विलसे रे वड भागे, अमने तो मंदिरियो मसांण थई लागे ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥६॥

॥प्रकरण॥२॥चौपाई॥१२॥

॥ सीत रूत ॥ - राग मलार

वाला रूतडी आवी रे सीतलडी लूखी^{१७}, वेलडियो वन जाय रे सर्वे सूकी ।
 वसेके वली वाले रे उतरियो^{१८} फूकी, पिउजी तमे हजिए कां बेठा अमने मूकी ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१॥

१. चली । २. घेर लिया । ३. पकड़ कर । ४. काटे । ५. प्रीतम । ६. प्यार । ७. ठंडी । ८. पवन । ९. धोकनी ।
 १०. सोये हुए । ११. जखम । १२. देखो । १३. दिखाया । १४. कठिन, दुःख । १५. सरदी । १६. सुख लेने वाली ।
 १७. खुशका । १८. उत्तर की वायु ।

नाहोलिया^१ निस्वासा धमण धमाय, हारे मारा अंगडा मां अगिन न माय ।
वाला तारी झालडियो^२ केमे न झंपाय, पिउजी तारो एवडो स्यो^३ कोप^४ केहेवाय ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥२॥

वाला मारा पोष महिनो रे आव्यो, हारे अम दुखणियो ने दुख पूरा लाव्यो ।
वेरीडो अम ऊपर आवीने झंपाव्यो, हारे मारूं चीरी अंग मीठडे^५ भराव्यो ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥३॥

वाला टाढी अगिननों वावलियो वाय, नीला टली सूकीने भाखरियो थाय ।
पान फूल फल सर्वे झरी जाय, वाला अमे ए रूत केमे न खमाय ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥४॥

वाला मारा आव्यो रे महिनो माह, जंगलियो वाले रे वनस्पति दाहे ।
दाहनां दाधां रूखडियो केवा चरमाय, स्याम विना सुंदरियो एम सोहाय ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥५॥

रे वाला मारे मंदिरिए आवी ने आरोग, हारे अम विरहणियो ना टालो रे विजोग ।
हां रे सुंदर सेजडीनो आवी लेओ भोग, एता सकल तमारो संजोग ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥६॥

॥प्रकरण॥३॥चौपाई॥१८॥

॥ वसंत रूत (फागुन - चैत्र) ॥ - राग मलार

वाला मारा आवी रे रूतडी वसंत, चंद्र मुख अमृत रस रे झरंत ।
वाला वनडू मोरयूं रे कूपलियो करंत, एणे समे न आवो तो आवे मारो अंत ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१॥

एणे समे अबीर गुलाल उछलियां, चोवा चंदन केसर कचोले^६ भरिया ।
नाहो^७ नारी^८ रमे रे फागणिए मलिया, एणे समे अमें तो घणूं कलकलिया ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥२॥

वाला वन फागणियो रे उछाले, पंखीडा करे रे कलोल बेठा माले^१ ।
 हारे अमविरहणियो ना चितडा चाले, आंगणडे ऊभियो पंथडो निहाले^२ ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥३॥

वाला वनडु कोल्युं कामनी^३ पामी करार^४, पसु पंखी हरख्या पाडे रे पुकार ।
 वाला विरह भाजोरे विरहणियो ना आवार, एणे समे न आवो केम प्राणना आधार ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥४॥

वाला मारा चैतरिए एणे मास, पिउजी सो करता विनोद घणा हांस ।
 वन मांहे विविध पेरे रे विलास, ते अमे अहनिस नाखूं^५ छूं निस्वास^६ ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥५॥

वाला मूने ए दिन केम करी जाय, पिउ जी विना खिण वरसां सो थाए ।
 वाला मूने विलखंतां रैणी विहाय^७, पिउ जी विना ए दुख केने न केहेवाय ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥६॥

॥प्रकरण॥४॥चौपाई॥२४॥

॥ ग्रीखम रूत (वैसाख-जेठ) ॥ - राग मलार

वाला मारा आवी रे रूतडी ग्रीखम, अमृत^८ रस लावी रे फल उत्तम ।
 वन फल पाकीने थया रे नरम, वाला तमे एणे समे न आवो केम ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥९॥

वाला मारा त्रट जमुनाना वृंदावन, हारे टाढी^९ छांहेडी तले रे कदम^{१०} ।
 पिउजी इहां देता रे पावलिए पदम^{११}, ते अमे विलखूं छूं वालाने वदन ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१२॥

वैसाख फूल्यो रे वेलडिए वेहेकार^{१२}, भमरा मदया करे रे गुंजार ।
 पंखीडा अनेक कला रे अपार, वाला वन विलस्या तणी आवार ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१३॥

१. घोंसला । २. देखती रहती । ३. स्त्री । ४. आनंदित । ५. डालती हूं । ६. आह । ७. बीते । ८. आम । ९. ठंडी ।
 १०. कदंब का पेड़ । ११. कमल । १२. सुगंध ।

वाला रवि तपेरे अंबरियो^१ निरमल, पिउजी कारण वास्या^२ जल रे सीतल ।
वदन देखाडो रे वालैया सकोमल, पिउजी अमे पंथडो^३ निहालुं पल पल ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥४॥

वाला वनमां मेवो रे महिनो जेठ सार, एणे समे आवो रे नंदना कुमार ।
पिउजी तमे सदा रे सुखना दातार, वृज वधु विलखती पाडे रे पुकार ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥५॥

सखियो तारा सुखडा संभारीने रूए^४, हवे अम विजोगणियों ने कोण आवी जुए^५ ।
पिउजी विना आंसूडा ते कोण आवी लुए^६, वाला पछे आवसोसूं अममुए^७ ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥६॥

॥प्रकरण॥५॥चौपाई॥३०॥

॥ वरखा रूत ॥ - राग मलार

पावसियो^८ आव्यो रे वरखा रूत मांहे, भोमलडी ढांकी रे वादलिए छाहे ।
अंबरियो गरजे रे वीजलडी वा वाय, पिउजी विना मारे रे अमने घाए ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥९॥

एणे समे भेला सहु घर वारी, अधखिण अलगां न थाए नर नारी ।
परदेस होय ते पण आवेरे संभारी, पिउजी एवी केही अप्राप्त^९ अमारी ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१०॥

मेघलियो^{१०} आवीने असाढ धडूके^{११}, सेरडियो^{१२} सामसामी रे ढलूके^{१३} ।
मोरलिया कोईलडी रे टहूके, एणे समे कंथ^{१४} कामनियो ने केम मूके^{१५} ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥११॥

वाला मारा भोमलडी रे नीलाणी, मेघलियो वली वली सींचे पाणी ।
वीजलडी चमके आभण^{१६} माणी, रे पिउजी तमे एणे समे वेदना^{१७} न जाणी ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१२॥

१. आकाश । २. रखा हुआ, ठंडा । ३. रास्ता । ४. रोवे । ५. देखे । ६. पोछें । ७. मरने के बाद । ८. बरसात ।
९. न मिलना । १०. बादल । ११. गरजती है । १२. घटाये । १३. उमड़ आई । १४. प्रीतम । १५. छोड़े ।
१६. आकाश । १७. दर्द ।

रे वालाजी श्रावणियो सलसलियो^१, आंभलियो^२ आवीने भोमे लडसडियो^३ ।
 चहु दिस चमके गरजे गलियो, पिउडा तूं हजिए कां अमने न मलियो ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥५॥

पिउ जी तमे पेहेली कां प्रीतडी देखाडी, माहेला मंदिरियो कां दीधां रे उघाडी^४ ।
 पिउजी तमे अनेक रंग रमाडी, हवे तो लई आसमाने भोम पछाडी ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥६॥

॥प्रकरण॥६॥ चौपाई॥३६॥

॥ बारहमासी का कलस ॥ - राग मलार

वाला मारा खटरूतना बारे मास, हां रे तेना अहनिस त्रण से ने साठ ।
 वाला तारी रोई रोई जोई में वाट, अम ऊपर एवडो कोप कीधा स्या माट ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१॥

वाला मारा हुती रे मोटी तारी आस, जाण्युं अमने मूकसे नहीं रे निरास ।
 ते तो तमे मोकल्यो तमारो खवास^५, तेणे आवी वछोड्या^६ सांणसिए^७ मांस ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥२॥

रे वाला भलुं थयुं रे भ्रांतडी भागी, हांरे तारे संदेसडे अमे जागी ।
 हांरे एणे वचने रूदे आग लागी, हवे अमे जाण्युं चोकस अमने त्यागी ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥३॥

रे ऊधव तूं भली रे वधामणी^८ लाव्यो, अमारे काजे सूलीने सांणसियो लई आव्यो ।
 ऊधव तें तो अकूर पर इंडू^९ रे चढाव्यो, उधव तें दुखडा घणूंज देखाड्यो ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥४॥

रे ऊधवडा तूं एटलूं जाण निरधार, ऊधव तूने नथी रे बीक^{१०} करतार ।
 एणी मते पामीस नहीं तूं पार, तूं पण तारा धणीसो विछडीस आवार ॥
 हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥५॥

१. कीचड़ । २. आकाश । ३. लडथडाना । ४. खोला । ५. सेवक । ६. खेंच लिया । ७. संसी (संडासी) से । ८. बधाई ।
 ९. कलश । १०. डर ।

रे ऊधव राख तूं कने^१ तारूं डापण^२, पिउजी नहीं मूकूं अमें एवी पापण^३ ।
ताताने म दिए वली वली तापण^४, सखियो हवे समझ्या संदेसडे आपण ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥६॥

ऊधव तारे डापणिए घणूं रे संतापी, रे मूरख तूने ए मत कौणे आपी^५ ।
अमें तूने जाण्यो नहीं एवो पापी, तें तो नाख्या अमारा अंगडा कापी^६ ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥७॥

सखियो हवे दुखडा के ऊपर कीजे, आपणो नंद कुंअर होय तो रीझे ।
आपणी वातें जदूनो राय न भीजे^७, सखियो हवे ऊधवने संदेसा स्या दीजे ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥८॥

सखियो हवे आपोपूं सहु कोई झालो, कान्हजी होय तो दोडी जईए चालो ।
ए जदुराय नहीं रे गोपियोनों वहालो^८, सखियो हवे ऊधव ने गुझडी कां आलो^९ ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥९॥

रे ऊधवडा अमारा धणी अम पासे, तारी मत लई जा रे तूं साथे ।
अधखिण अलगा न थाए अमथी नाथ, विरह मांहे विलसूं वालैया संघात ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१०॥

रे ऊधवडा विरह मा नंदनो कुंअर, एणी अमकने^{१०} खरी रे खबर ।
विरह मा जोयो लाधे ततपर, ते ऊधव अमे भूलूं केम अवसर ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥११॥

रे ऊधवडा अमारो धणी अममा गलियो^{११}, तमे आवतांते सांसो^{१२} सर्वे टलियो ।
ऊधव तारी वातें चित अमारो न चलियो, विरह वधारी ऊधव पाछो वलियो ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१२॥

सखियो हवे घरडा सहुए संभारो, रखे कोई वालाजीने दोष देवरावो ।
ए विरह मांहेना मांहेज मारो, सखियो एतो नहीं घर वार उघारो ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१३॥

१. पास । २. चतुराई । ३. पापी, पापन । ४. अग्नि । ५. दी । ६. काट दिया । ७. असर । ८. प्यारा । ९. बताओं ।
१०. हमारे पास । ११. गलित गात । १२. संशय ।

सखियो तमे मूको रे बीजी सहु वात, आपण ऊपर निसंक पडी रे निघात ।
दुखे केम मूकिए गोपीनो नाथ, हवे आपोपुं नाखो जेम रहे अख्यात ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१४॥

सखियो हवे विना घाय नाखो आप मारी, वालाजीना विरहनी वात संभारी ।
वसेके वली राखो घर लोकाचारी, हवे एवी कठण कसोटी खमो नारी ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१५॥

सखियो हवे विरहनी भारी रे उपाडो, ए अंग मायाना माया मांहे पछाडो ।
ए विरह बीजा कहेने मा देखाडो, सखियो विना रखे कोणे बार उघाडो ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१६॥

सखियो मारो जीव जीवन मांहे भलियो, अमें माया ग्रही तोहे ते पल न टलियो ।
ए वालो अम विना कोणे न कलियो, इंद्रावती कहे अमारो अमने मलियो ॥
हो स्याम पिउ पिउ करी रे पुकारूं ॥१७॥

॥प्रकरण॥१५॥चौपाई॥२३०॥

प्रकरण तथा चौपाईयों का संपूर्ण संकलन

प्रकरण ९९, चौपाई २२०७

॥ खटरूती सम्पूर्ण ॥